This article was downloaded by: [JAMES COOK UNIVERSITY]
On: 16 March 2015, At: 14:52
Publisher: Taylor & Francis
Informa Ltd Registered in England and Wales Registered Number:
1072954 Registered office: Mortimer House, 37-41 Mortimer Street,
London W1T 3JH, UK

Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including instructions for
authors and subscription information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Om anledningen till de skånska stenkolens skörhet

A. W. Cronquist

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: A. W. Cronquist (1880) Om anledningen till de skånska stenkolens skörhet, Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar, 5:2, 32-33, DOI: [10.1080/11035898009446295](https://doi.org/10.1080/11035898009446295)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035898009446295>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden. Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

undre graptolitskiffer vid Kiviks-Esperöd» af S. A. TULLBERG; 2:o:) »En förmodad strandlinie i Sundsvalls hamn» af FR. SVENONIUS; 3:o:) »Ytterligare om sjöbäcken och sekulär förvittring» af A. G. NATHORST.

Sedan sista mötet hade af förhandlingarne färdigtryckts N:o 57.

CRONQUIST, A. W. *Om anledningen till de skånska stenkolens skörhet.*

Man har länge tagit för gifvet, att de hvita anflogen, som finnas å stenkolsstuffer från de olika fälten i Skåne, och som tycktes vara samtidigt en sprickfyllnad och sammanbindningsmedel, voro gips; men detta öfverensstämmer hvarken med den saknad af svafvelsyrade salter, som i allmänhet är egendomlig för bergarterna i skånska stenkolsformationen, ej heller med den ringa svafvelhalt, som är utmärkande för skånska stenkolen; då det tillika visade sig, att dessa stenkols styrka väsentligen är beroende af fuktigheten, var häri ytterligare ett tecken till sannolik frånvaro af gips. Anfloget är så tunnt, att af fyra kubikfot kunde ej ens 0,5 gram anflog vinnas. Tack vare Dr. ALBERT WADSTEINS välvilja erhöles från Bjufs grufva tillräckligt analysmaterial. Detta, ett nästan hvitt, amorft pulver, som efter sammanknådning med vatten blef plåstiskt och företedde sig som kaolin, innehöll:

Vatten.....	15,3.
Kiselsyra.....	45,3.
Lerjord.....	37,6.
Jernoxid.....	0,3.
Kalkjord.....	0,4.
Talkjord.....	0,3.
Alkalier.....	0,4.
	<hr/>
	99,6.

Sammansättningen visar detta ämne i hög grad likt kaolin (stenmarg) från Rochlitz och från Meissen. Kaolin är i torrt och oarbetadt tillstånd, d. v. s. innan de tomrum, som finnas efter utlösta beståndsdelar, genom yttre tryck blifvit förvandlade till minsta möjliga, utan synnerlig bindeförmåga, men i fuktigt tillstånd är hållfastheten vida större. Detta förklarar också anledningen till de skånska stenkolens skörhet sedan de blifvit förvarade i luft, hvaremot det äfven visar vägen till ett sätt att bättre hålla styrkan vid makt genom att ständigt hålla stenkolen fuktiga. För att ådagalägga att fuktigheten spelar en väsendtlig rol i skånska stenkolens styrka uttogos ur omedelbart från Bjufs grufva hitsänt prof af samma kolstycke och i samma horisontela lager flere bitar om cirka 8 cm. tjocklek. Tre af dessa bitar förvarades under glaskupa, der luften hölls torr med svafvelsyra, lika många hüllos under glaskupa, der luften städse var fuktig. Redan efter en vecka var styrkan mot tryck hos de i torr luft förvarade ej mer än hälften mot förut, efter en månad började sprickor deri uppstå, hvaremot de i fuktig luft förvarade äfven efter två månader hade samma styrka som från början.

CRONQUIST, A. W. *Undersökning af eldfast lera och stenkol från Suderön, Färöarne.*

Som känt är, har här genom svenskars och fransmäns samfälda arbete frågan om tillgodogörandet af stenkolslagren å Suderön under de senaste åren inträdt i sådant skede, att berättigade förhoppningar förefinnas om denna saks praktiska lösning. De för ändamålet verkställda förarbetena ¹⁾ af engelsmannen STOCKS, svenskarne IIRMAN och Dr. NORDSTRÖM hafva, jemte det stenkolslagrens läge och beskaffenhet utrönt, äfven gifvit

¹⁾ Exposé sommaire sur les Mines de Suderö. Paris Imprimerie nouvelle (association ouvrière) 14 rue des Jeneurs. 4:o. 1879.